2026-10-07

Regeringskansliet
Socialdepartementet

Diarienummer S2026/01360

Synpunkter på promemorian: Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet

Pensionärernas riksorganisation, PRO, är Sveriges största pensionärsorganisation med drygt 250 000 medlemmar. Vi har av Socialdepartementet beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på promemorian: Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet. PRO tackar för möjligheten att yttra sig över denna promemoria.

Övergripande synpunkter

PRO välkomnar ambitionen att skapa en nationell digital infrastruktur för hälsodata som kan bidra till bättre kontinuitet, ökad patientsäkerhet och en mer sammanhållen vård för alla som är i behov av den. För äldre personer, som många gånger har kontakter med flera vårdgivare samtidigt, är det särskilt viktigt att relevant information finns tillgänglig när den behövs. Annars är risken att brister i informationsöverföring mellan vårdgivare kan leda till otrygghet, fördröjd behandling och ökad risk för fel. Det är därför angeläget att staten tar ett helhetsansvar för detta centrala område inom svensk hälso- och sjukvård.

PRO bedömer att flera av promemorians förslag kan bidra till en mer tillgänglig och säker vård. Samtidigt måste patienternas integritet och självbestämmande värnas. PRO vill därför betona att utvecklingen måste genomföras med starkt skydd för den personliga integriteten, hög informationssäkerhet och reella möjligheter för patienter att bestämma hur deras hälsodata används och delas. För de äldre patienternas trygghet, integritet och självbestämmande bör samtycket även fortsättningsvis ha en central roll i dessa sammanhang.

Synpunkter på 3: Grundregister över vårdgivare

PRO:s ställningstagande: PRO tillstyrker förslaget om en lag om grundregister över vårdgivare. Ett nationellt, kvalitetssäkrat register över vårdgivare är en viktig grund för en fungerande digital infrastruktur och kan bidra till ökad patientsäkerhet samt bättre samordning av vården. Sistnämnda är särskilt viktigt för många äldre som är multisjuka och därmed behöver träffa många olika vårdgivare i vardagen. PRO instämmer i att E-hälsomyndigheten bör vara registermyndighet.

Synpunkter på 4: Nationellt register över patienters vårdgivare

PRO:s ställningstagande: PRO tillstyrker förslaget om en lag om ett nationellt register över patienters vårdgivare. Ett sådant register bör kunna underlätta informationsutbyte och minska

risken för att viktig information inte når rätt vårdgivare. PRO vill understryka vikten av mycket höga krav på informationssäkerhet och tydlig insyn för den enskilde individen när det gäller hens patientuppgifter.

Synpunkter på 5: En nationell vårdsökstjänst

PRO:s ställningstagande: PRO tillstyrker förslaget om en lag om en nationell vårdsökstjänst. Förslaget kan förbättra möjligheterna att identifiera ledig vårdkapacitet och därmed bidra till kortare väntetider och en mer jämlik tillgång till vård över landet, vilket är viktigt för alla som är i behov av vård oavsett ålder.

Synpunkter på 6: Det ska inte längre krävas samtycke för vårdgivares tillgång till och behandling av personuppgifter

PRO:s ställningstagande: PRO avstyrker förslaget att vårdgivare ska kunna ta del av och behandla uppgifter inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation utan patientens uttryckliga samtycke, så länge patienten inte aktivt motsatt sig detta.

Även om förslaget kan underlätta informationsutbytet anser PRO att det innebär onödig en försvagning av patientens självbestämmande. För äldre personer, särskilt de med kognitiv svikt eller begränsad digital vana, finns en risk att de inte känner till eller förstår möjligheten att motsätta sig delningen av hälsodata.

PRO anser därför att huvudregeln även fortsättningsvis bör vara ett informerat samtycke. PRO gör samtidigt bedömningen att detta, rätt hanterat, i praktiken inte behöver utgöra ett stort hinder för en utökad delning av hälsodata mellan olika vårdgivare, givet att de flesta som är behov av hjälp från olika vårdgivare ser vinsten av denna delning kan ske så sömlöst så möjligt.

Synpunkter på 7.1: Sekretess vid sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

PRO:s ställningstagande: PRO tillstyrker de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen. Detta under förutsättning av att de begränsas till vad som är nödvändigt för att möjliggöra ett säkert och ändamålsenligt informationsutbyte inom den nationella digitala infrastrukturen och att integritetsskyddet upprätthålls.

Stockholm, dag som ovan,

Åsa Lindestam
Ordförande Pensionärernas riksorganisation